

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

(Socialist Republic of Viet Nam)

1. ภาพรวมทั่วไป

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม (Communist State) โดยพรรคคอมมิวนิสต์เป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดเพียงพรรคการเมืองเดียว มีประธานาธิบดีเป็นผู้นำประเทศ โดยประธานาธิบดีคนปัจจุบันคือ พล.ต.อ.ตรัน หน่าย กวาง และนายเหงียน ซวน ฟุก เป็นนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของเวียดนาม เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2559 ในการประชุมสมัชชาตัวแทนสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ครั้งที่ 12 ได้มีการเลือกตั้งเลขาธิการใหญ่และกรรมการกรมการเมือง คณะกรรมการกลางพรรคเวียดนามชุดใหม่ โดยนายเหวียน ฝู จ่อง เลขาธิการคณะกรรมการกลางพรรคได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งอีกครั้งเป็นสมัยที่ 2 จึงคาดว่า การดำเนินนโยบายทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตามแผนนโยบาย Doi Moi จะยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

เวียดนามมีประชากรประมาณ 94.57 ล้านคน ในปี 2561 ประกอบกับประชากรมีรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นส่งผลให้ประชากรมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น อีกทั้งแรงงานของเวียดนามเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ ทำให้เวียดนามเป็นตลาดใหญ่ที่มีศักยภาพ

และสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติมากขึ้น นอกจากนี้ ภูมิประเทศของเวียดนามซึ่งมีพื้นที่ติดแนวชายฝั่งทะเลยาวถึง 3,440 กิโลเมตร ทำให้เวียดนามอุดมไปด้วยทรัพยากรทางน้ำ รวมถึงแหล่งพลังงานและแร่ธาตุที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แหล่งน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ ทำให้เวียดนามมีรายได้จากการส่งออกน้ำมันดิบถึงร้อยละ 10 ของงบประมาณแผ่นดิน อีกทั้งการมีพื้นที่ติดแนวชายฝั่งเป็นระยะทางยาว ทำให้เวียดนามมีท่าเรือสำคัญ สามารถกระจายสินค้าไปยังภูมิภาคต่างๆ ผ่านทางมหาสมุทรแปซิฟิก โดยเฉพาะการส่งออกสินค้าไปยังตลาดใหญ่ อาทิ สหรัฐอเมริกา และจีน

เวียดนามมุ่งเน้นการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคม เพื่อลดการผูกขาด รวมถึงความพยายามในการเปิดประเทศ โดยการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก (APEC) และองค์การการค้าโลก (WTO) ในปี 2558 เป็นปีที่เวียดนามมีการลงนามข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) กับหลายประเทศ อาทิ เกาหลีใต้ สหภาพยุโรป ซึ่งจะช่วยส่งเสริมภาคการส่งออกของเวียดนามยิ่งขึ้น

2. ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ลำดับที่	ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ	ปี พ.ศ.			
		2559	2560	2561(e)	2562 (e)
1	ประชากร (ล้านคน) ²	92.69	93.64	94.58	95.49
2	อัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี) ³	6.2	6.8	6.9	6.8
3	การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (พหุคูณหนี้รัฐ) ²	201.3	220.4	241.4	266.24
4	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (GNI per capita) (เหรียญสหรัฐฯ) ³	6,040	6,450	N/A	N/A
5	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ) ³	2.7	3.7	4.0	4.5
6	อัตราการว่างงาน (ร้อยละต่อปี) ²	2.33	2.20	2.20	2.20
7	หนี้รัฐบาลต่อ GDP (ร้อยละ) ²	59.94	58.50	57.81	57.38
8	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) (ร้อยละต่อ GDP) ¹	12.6	14.1	13.4	N/A
9	ดุลบัญชีเดินสะพัด (ร้อยละต่อ GDP) ²	2.94	2.45	2.16	1.96
10	สัดส่วน ODA รายได้ประชาชาติ (เหรียญสหรัฐฯ) ¹	30.59	N/A	N/A	N/A
11	เงินทุนสำรองสุทธิ (พหุคูณหนี้รัฐ) ¹	36.8	49.4	59.6	N/A

ที่มา: ¹ World Bank

² International Monetary Fund

³ ADB, Asian Development Outlook 2561, update

3. อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ในปี 2561 World Economic Forum (WEF) ได้ปรับเปลี่ยนเกณฑ์และวิธีการคำนวณดัชนีความสามารถในการแข่งขันใหม่ ซึ่งสะท้อนภาพยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 หรือ The Fourth Industry Revolution ให้มากขึ้น ในปี 2561 เวียดนามมีค่า CGI อยู่ในอันดับที่ 77 จากทั้งหมด 140 ประเทศ โดยมีคะแนนรวม 58/100 คะแนน โดยในปี 2560 เวียดนามอยู่ในอันดับที่ 74 จากทั้งหมด 135 ประเทศ โดยองค์ประกอบที่เวียดนามมีอันดับที่ดีคือ ด้านขนาดของตลาด (Market Size) อยู่ในอันดับที่ 29 ได้ 71 คะแนน ด้านระบบการเงิน (Financial System) อยู่ในอันดับที่ 59 ได้ 62 คะแนน และด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค (Macro-economic stability) อยู่ในอันดับที่ 64 ได้ 75 คะแนน ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบที่เวียดนามต้องมีการปรับปรุง คือ ด้านการแข่งขันภายในประเทศ (Product Market) อยู่ในอันดับที่ 102 ได้ 52 คะแนน ด้านการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ (Business dynamism) อยู่ในอันดับที่ 101 ได้ 54 คะแนน และด้านการประยุกต์ใช้ ICT (ICT adoption) อยู่ในอันดับที่ 95 ได้ 43 คะแนน ตามลำดับ

4. นโยบายรัฐบาลเวียดนาม

นโยบายรัฐบาลเวียดนามเป็นลักษณะการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ (Partnership) กับประเทศอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อกระชับความเชื่อมโยงมิติการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกัน (ASEAN connectivity) ส่งเสริมและพัฒนาและเร่งรัดการขยายการส่งออกเชิงรุก ด้วยกลยุทธ์เจาะลึกตลาดอาเซียน (Deepening ASEAN) และยังคงเน้นจุดแข็งในด้านการมีเสถียรภาพทางการเมือง เนื่องจากเลขาธิการใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดของประเทศยังคงครองตำแหน่งเป็นสมัยที่ 2 โดยรัฐบาลมีนโยบายอย่างต่อเนื่องในการสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติอย่างเป็นรูปธรรมและมีแผนระยะยาวเพื่อผู้ประกอบการสามารถวางแผนการลงทุนได้อย่างมั่นใจ

กระทรวงการวางแผนและการลงทุนของเวียดนามร่วมกับธนาคารโลก (World Bank) ได้จัดทำเอกสารชื่อ Viet Nam 2578: Toward Prosperity, Creativity, Equity, and Democracy กล่าวถึงเป้าหมายการพัฒนาประเทศของเวียดนามที่ต้องการเป็นประเทศรายได้ปานกลางระดับบน (Upper Middle-Income Country) และเป็นสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ มีระบบเศรษฐกิจบนพื้นฐานความรู้ โดยในปี 2578 เวียดนามจะเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่ทันสมัย มีประชากรที่มีคุณภาพชีวิตสูงขึ้น

ปัจจุบันเวียดนามเตรียมผลักดันประเทศสู่การเป็น “ผู้นำด้านเทคโนโลยีแห่งภูมิภาค” ทั้งในแง่ของการเป็นฐานการผลิตสินค้าด้านเทคโนโลยี และนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ โดยเวียดนามวางแผนพัฒนาใน 3 เมืองใหญ่ คือ ฮานอย นครโฮจิมินห์ และดานัง ให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (smart city) และนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้กับระบบต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่พลเมือง และภาคธุรกิจในประเทศ

5. สถานะล่าสุดทางเศรษฐกิจ

ในการประชุมครั้งที่ 6 สภาแห่งชาติสมัยที่ 12 นายกรัฐมนตรีนายเหงียน ซวน ฟุก ได้รายงานเกี่ยวกับสถานการณ์เศรษฐกิจ-สังคมในปี 2561 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมในปี 2562 รวมทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานในกึ่งวาระของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมระยะ 5 ปี ในระหว่างปี 2559-2563 โดยยืนยันว่า การขยายตัวของ GDP ในปี 2561 จะบรรลุกว่าร้อยละ 6.7 การขยายตัวของเศรษฐกิจมีคุณภาพและยังยืนมากขึ้น ซึ่งได้แรงหนุนจากการส่งออกสินค้า แต่อย่างไรก็ตาม ในปี 2562 เวียดนามได้ตั้งเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ร้อยละ 6.6 และร้อยละ 6.5 ในปี 2563 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนที่มีการขึ้นภาษีสินค้านำเข้าซึ่งเวียดนามคาดการณ์ว่าจะได้รับผลกระทบจากมาตรการดังกล่าว

ด้วยภาวะอัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในขาขึ้น ทำให้คาดการณ์ว่าในปี 2562 ธนาคารกลางเวียดนามจะปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายขึ้นเป็นร้อยละ 6.75 จากปัจจุบันที่ร้อยละ 6.25 เพื่อชะลออัตราเงินเฟ้อ สำหรับนโยบายภาครัฐรัฐสภาเวียดนามได้อนุมัติงบประมาณรายจ่ายปี 2562 จำนวน 1.41 พันล้านล้านดอง หรือ 61.34 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา โดยเน้นการใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการเติบโตแบบยั่งยืน การลดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาพื้นที่ชนบท ทั้งนี้รัฐบาลเวียดนามวางแผนขาดดุลงบประมาณในปี 2562 ลดลงจากร้อยละ 3.7 ในปี 2561 เป็นร้อยละ 3.6

ความเสี่ยงหลักของเศรษฐกิจเวียดนามในปี 2562 มาจากระดับหนี้สาธารณะต่อ GDP ในปี 2561 ที่ร้อยละ 57.81 ต่อ GDP และการขยายตัวของการปล่อยสินเชื่อในอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิต (Unproductive Industries) โดยเฉพาะภาคอสังหาริมทรัพย์ อย่างไรก็ตามในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลสามารถจัดการกับหนี้ได้ดีขึ้นเนื่องจากรัฐบาลมีการจัดเก็บรายได้จากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ